

Kültür Bakanlığından :

Fikir ve Sanat Eserlerinin Radyo ve Televizyon Yayınlarında Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmelik

Amaç

Madde 1 — Bu Yönetmeliğin amacı, 5/12/1951 tarihli ve 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanunu kapsamında korunan fikir ve sanat eserlerinin yayın kuruluşlarınca yayınlarında kullanılmasına ve bu kullanımlardan kaynaklanan ödemelerin yapılmasına ilişkin usul ve esasların tespit edilmesidir.

Kapsam

Madde 2 — Bu Yönetmelik, fikir ve sanat eserlerinin yayın kuruluşlarınca yayınlarında kullanılmasına ve bu kullanımlardan kaynaklanan ödemelerin yapılmasına ilişkin usul ve esasları kapsar.

Hukuki Dayanak

Madde 3 — Bu Yönetmelik, 5846 sayılı Kanunun değişik 43, 25 ve 80 inci maddeleri çerçevesinde hazırlanmıştır.

Tanımlar

Madde 4 — Bu Yönetmelikte geçen tanımlardan:

- a) Eser: Sahibinin hususiyetini taşıyan ve ilim ve edebiyat, musiki, güzel sanatlar veya sinema eserleri olarak sayılan her nevi fikir ve sanat mahsullerini,
 - b) Eser sahibi: Eseri meydana getiren gerçek kişiyi,
 - c) Bağlantılı hak sahibi: Eser sahibinin manevi ve mali haklarına zarar vermemek kaydıyla ve eser sahibinin izniyle bir eseri özgün bir biçimde yorumlayan, tanıtan, anlatan, söyleyen, çalan ve çeşitli biçimlerde icra eden sanatçılar, bir icra ürünü olan veya sair sesleri ilk defa tespit eden fonogram yapımcıları ile radyo-televizyon kuruluşlarını ve filmlerin ilk tespitini gerçekleştiren film yapımcılarını,
 - d) Meslek birliği: Eser sahipleri ve eser sahipleri ile bağlantılı hak sahiplerinin, üyelerinin ortak çıkarlarını korumak ve 5846 sayılı Kanun ile tanınmış hakların idaresini ve takibini, alınacak ücretlerin tahsilini ve hak sahiplerine dağıtımını sağlamak üzere kurulmuş, idari ve mali açıdan Kültür Bakanlığının denetimine tabi birlikleri,
 - e) Yayın kuruluşu: 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanuna tabi radyo-televizyon kuruluşları ile ileride bulunacak imkanlardan yararlanarak yayın ve/veya iletim yapan kuruluşları,
 - f) Fonogram: Sinema eseri gibi görsel-işitsel eserler içindeki ses tespitleri hariç olmak üzere, bir icrada yeralan seslerin veya diğer seslerin veya ses temsillerinin tespit edildiği ses taşıyıcı fiziki ortamı,
 - g) Kullanım: 5846 sayılı Kanun kapsamında korunan eserlerin ve fonogramların, yayın kuruluşları tarafından Kanunun değişik 25 ve 80 inci maddelerinde yeralan hükümlere uygun olarak yayınlanmasını ya da iletimini,
 - h) Kurul: Bu Yönetmeliğin 7 nci maddesi çerçevesinde, anlaşmazlıkların kamu yararı gözetilerek çözümlenmesine yönelik ilkeleri belirlemek üzere Kültür Bakanlığı bünyesinde oluşturulan Hak İdareleri Uzlaştırma Kurulunu,
 - i) Hakem: Bu Yönetmelik hükümleri çerçevesinde anlaşmazlıkların çözümünün sağlanması amacıyla oluşturulacak Komisyonunda görev alacak kişileri,
 - j) Kanun: 5846 sayılı Fikir ve Sanat Eserleri Kanununu,
 - k) Bakanlık: Kültür Bakanlığını,
- ifade eder.

Genel Hükümler

Madde 5 — Yayın kuruluşları, yayınlarında yararlanacakları sahneye konmuş eserlerle ilgili olarak eser sahipleri ile icracı sanatçılardan, icranın orkestra, koro veya tiyatro grubu tarafından gerçekleştirilmesi halinde, orkestra, koro veyahut yalnız şeflerden, tiyatro grubunda ise yalnız yönetmenden izin almak zorundadırlar. Bir müteşebbisin girişimi ile ve bir sözleşmeye dayanılarak gerçekleştirilen icralar için müteşebbisin de izninin alınması gereklidir.

Yayın kuruluşları, haber ve tanıtım amaçlı yayınları dışındaki yayınlarında kullandıkları yukarıda belirtilen sahne eserleri dışında kalan fikir ve sanat eserleri için, eser sahipleri veya üye oldukları meslek birlikleri ile 5846 sayılı Kanunun 52 nci maddesine uygun bir sözleşme yaparak izin almak ve bu kullanımlara ilişkin ödemeleri yapmak zorundadırlar.

Eserlerin Kullanımına İlişkin Usul ve Esaslar ile Sözleşmelerin Yapılmasına Dair Prosedür

Madde 6 — Yayın kuruluşları tarafından eserlerin ve/veya fonogramların kullanılmasına ilişkin olarak topluca yapılacak sözleşmelerde, ilgili meslek birlikleri ve yayın kuruluşları aralarında kendilerini temsil edecek, sözleşme görüşmelerini

yürütecek ve imzalayacak bir Temsilci Heyeti oluştururlar. Bu Temsilci Heyetinin, yayın kuruluşlarının kullandığı eserleri üreten sektör ile kullanıcı olan yayın kuruluşlarının çoğunluğunu temsil eder nitelikte olması zorunludur. Temsilci Heyetinin oluşturulamaması halinde, ilgili meslek birlikleri veya hak sahipleri münferiden 5846 sayılı Kanunun 52 nci maddesinde öngörülen şekilde ve aynı Kanunun değişik 25 ve 80 inci maddeleri kapsamında eserlerin kullanılmasına ilişkin sözleşmeler yaparlar. Her iki durumda da sözleşme görüşmelerinin başlatılabilmesi için yayın kuruluşları ilgili alan meslek birliklerine başvuruda bulunur ve bu başvuruyu Bakanlığa bildirirler.

Sözleşmeler yapılırken ekonomik ve toplumsal koşullar ile teknolojik alandaki değişimlerin yanısıra;

a) Kamu yararı gözetilerek eserlerin yaygın bir şekilde topluma iletiminde devamlılık sağlanması,

b) Eserlerin yayınlarda kullanımını karşılığı yapılacak ödemelerin ulusal ve uluslararası uygulamalar dikkate alınarak makul seviyede tespitinin sağlanması,

c) Eserlerin yaratıldığı ve kullanıldığı sektörlerin yapısını tahrip edici, üretimi ve yayınları engelleyici ve genel kabul görmüş uygulamalara zarar verici bir etki yaratılmaması,

d) İlgili alan meslek birliklerinin eser ve/veya fonogramların kullanım sıklığı ve zamanı hakkında yayın kuruluşları ile müştereken öngöreceği esaslara riayet edilmesi,

e) Rekabeti bozucu şartlar oluşturulmamasına yönelik tedbirler alınması,

gibi hususlar dikkate alınır.

Ödemelerin tespitinde;

a) Yayın kuruluşunun yayın alanı (ulusal, bölgesel, yerel) ve izleyici/dinleyici sayısı,

b) Eserlerin kullanım sıklığı,

c) Yayın kuruluşunun reklam gelirleri,

d) Kullanılan her bir eser başına bir ücret,

e) Sabit ücret,

f) Saniye veya dakika bazında birim fiyat,

g) Pazar oranı,

gibi ölçütlerden bir veya bir kaçısı esas alınır.

Yukarıdaki husus ve ölçütler esas alınarak yapılan sözleşmeler ile tespit edilen ödemelerin yapıldığı tarihi takip eden 3 ay içinde olmak kaydıyla tahsil olunan miktarlar, yayınlanan eserler ve/veya fonogramlar üzerinde hak takibine yetkili meslek birlikleri arasında haklarını takip ettikleri eser ve/veya fonogramların yapılan sözleşmeler uyarınca kullanım oranları çerçevesinde paylaşılır. Meslek birlikleri bu paylaşımına ilişkin olarak aralarında yapacakları protokolün bir örneğini, Bakanlığa bildirmekle yükümlüdürler. Bu konuda meslek birlikleri arasında uzlaşma sağlanamadığı takdirde bu husus, 7 nci madde ile düzenlenen prosedür ile karara bağlanır. Meslek birlikleri paylarına düşen miktarları 3 ay içinde ve eserlerin kullanım oranlarını esas alarak üyelerine dağıtmak zorundadırlar.

Yayın kuruluşları; eserlerin ve/veya fonogramların yayınlarında kullanım sıklığı ve zamanı hakkında ilgili alan meslek birlikleriyle müştereken belirlenen esaslara uymak ve bu kullanımlara ilişkin çizelgeleri en geç üçer aylık periyotlar halinde meslek birliklerine bildirmek zorundadırlar.

Sözleşme kapsamı dahilinde öngörülen şekilde ödemeleri yapan yayın kuruluşları, sözleşme süresi içinde başka herhangi bir izin almalarına gerek kalmaksızın eserleri sözleşme koşullarına uygun olarak kullanabilirler. Tarafların; eserlerin jenerik, reklam cıngılı ve kısa tespit niteliğindeki özel kullanımlarına ilişkin kararlaştıracakları hükümler saklıdır.

Müzik eserleri gibi sık kullanılan eserlerin kullanımına ilişkin sözleşmeler söz konusu olduğunda; birinci fıkra hükümleri gereğince sözleşme yapmak amacıyla ilgili alan meslek birliklerine başvuruda bulunan ve bu başvuruyu Bakanlığa bildiren yayın kuruluşları, fonogramları yayınlarında kullanmaya devam edebilirler. Sözleşmeler imzalandıktan sonra, sözleşmeyle tespit edilen ödemeler, bu süreçte fonogramları kullanmış olan yayın kuruluşları tarafından hak sahiplerine, sözleşme görüşmelerinin başlatıldığı yılın 1 Ocak tarihinden geçerli olacak şekilde ve yasal faiziyle birlikte yapılır.

Bu maddede öngörülen prosedürün uygulanmasına rağmen gerekli müracaatları yapan yayın kuruluşları ile ilgili alan meslek birlikleri arasında sözleşme yapılamaması halinde anlaşmazlığın çözülmesi amacıyla bu Yönetmeliğin 7 nci maddesi hükümleri uygulanır.

Anlaşmazlık Halinde Uygulanacak Prosedür

Madde 7 — Anlaşmazlığın çözülmesine ilişkin prosedürün başlatılabilmesi için, anlaşmazlığın vuku bulduğu alandaki taraflardan birinin çoğunluğunu temsil eder nitelikte yazılı bir başvurunun Bakanlığa yapılması zorunludur.

Yapılan bu başvuru üzerine eser sahipleri ve/veya eser sahiplerinin hakları ile bağlantılı hak sahipleri veya meslek birlikleri ile fikir ve sanat eserlerini kullanan yayın kuruluşları arasında bu kullanımlardan kaynaklanan ödemelerin veya diğer hususların tespit edilmesinde veya yapılan sözleşmelerin ya da alınan kararların uygulanması konularında ortaya çıkabilecek anlaşmazlıkların kamu yararı gözetilerek çözümlenmesine yönelik ilkeleri belirlemek üzere Bakanlık bünyesinde bir Hak İdareleri Uzlaştırma Kurulu oluşturulur.

Yedi kişiden oluşan Kurulun başkanı Kültür Bakanındır. Kurulda, başvuru konusu anlaşmazlığın vuku bulduğu alana göre görev yapacak üyeler, ilgili alanda faaliyet gösteren eser sahipleri meslek birliklerinden bir, bağlantılı hak sahipleri meslek birliklerinden bir ve yayın kuruluşlarından iki kişi ile fikri haklar alanında görev yapan kişiler arasından Bakan tarafından atanacak iki kişiden oluşur. Bakanın olmadığı hallerde, diğer üyeler arasından Bakan tarafından atanan Başkan Yardımcısı Kurula Başkanlık yapar. Kurulun sekreteryaya hizmetleri, Telif Hakları ve Sinema Genel Müdürlüğü tarafından yürütülür. İlgili alan meslek birlikleri ile yayın kuruluşları Kurulda görev alabilecek üyelerden oluşan ve her yıl yenilenecek olan üç kişilik listeleri bu Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden itibaren en geç on gün içinde Bakanlığa bildirmek zorundadırlar. Kurulun oluşturulması sırasında ortaya çıkan eksiklikler gerektiğinde Bakan tarafından yapılacak atamalarla giderilir.

Kurul öncelikle, bu Yönetmeliğin 6 ncı maddesi çerçevesinde tarafları temsil edecek heyetlerin oluşturulması ve karşılıklı görüşmelerin sağlanması hususunda girişimde bulunur. Bu amaçla Kurul tarafından taraflara yapılan bildirim tarihinden itibaren 5 gün içinde Temsilciler Heyeti, Kurulun öngördüğü yerde toplanır. Tarafları temsil edecek heyet yayın kuruluşları alanında kurulmuş meslek birlikleri üyeleri ile kullanıma konu eser ve/veya fonogramlara ilişkin hak takibinin yapıldığı meslek birlikleri üyelerinden veya önerdikleri kişilerden oluşur. Kurul gözetiminde toplanan Temsilciler Heyeti 5 iş günü içinde uzlaşamazlarsa hakem prosedürü başlatılır.

Başvuru konusu anlaşmazlığın çözümüne yönelik olarak Kurul, Temsilciler Heyetinin uzlaşmadığı tarihten itibaren 15 iş günü içinde üç hakemden oluşan bir Komisyonun oluşturulması sürecini başlatır. Bu amaçla ilgili taraflara 5 iş günü içinde bir hakemin seçilmesi konusunda tebligatta bulunur. Taraflardan her biri bu süre içinde kendi hakemini seçip yazılı olarak Kurula bildirir. Her iki hakem seçildikleri tarihten itibaren en geç 5 iş günü içinde üçüncü tarafsız hakemi seçer.

Taraflardan herhangi birinin süresi içinde hakemini seçmemesi ve Kurula bildirmemesi veya taraf hakemlerin süresi içinde üçüncü tarafsız hakemin seçiminde anlaşamamaları veya komisyonun çalışmaları sırasında hakemlerin komisyon çalışmalarına katılmamaları halinde, komisyondaki eksiklikler en geç üç gün içinde Kurul tarafından giderilir.

Taraf hakemlerince üçüncü hakemin seçilmesi veya Kurulca tayin edilmesi halinde üçüncü tarafsız hakemin başkanlığında Hakem Komisyonu ilk toplantıdan itibaren en geç bir ay içinde raporlarını hazırlar.

Kurul tarafından yapılacak değerlendirmede ve anlaşmazlıkların çözümünde, anlaşmazlık konusu eserlerin ve/veya fonogramların kullanımları sırasında uyulması gereken usul ve esaslara ilişkin ölçütlerin belirlenmesinde, Hakem Komisyonunun oy çokluğu ile kabul edeceği rapor esastır. Belirlenen süre içinde raporun Kurula sunulması zorunludur. İtiraz halinde itirazı olan hakem, itiraza ilişkin şerhini düşerek raporu imzalar.

Raporlar düzenlenirken ve kararlar alınırken 6 ncı maddede bahsi geçen koşullar gözönünde bulundurulur. Hakem Komisyonunda uzlaşma sağlanmadığı takdirde nihai karar, 6 ncı maddede bahsi geçen koşullar ve hakemlerin rapor ve şerhleri dikkate alınarak Kurul tarafından re'sen verilir.

Kurulda kararlar oy çokluğu ile alınır. Kurulun hakem raporlarını esas alarak sözleşmenin yapılmasına ilişkin verdiği kararlar idari açıdan kesinlik taşır.

Kurul girişimiyle alınan kararların uygulanmasında ortaya çıkabilecek uyuşmazlıkların çözümlenmesinde aynı prosedürün başlatılması, tarafların müştereken yazılı başvurularıyla mümkündür.

Müzik eserleri gibi sık kullanılan eserlerin kullanımına ilişkin sözleşmeler söz konusu olduğunda; 6 ncı maddenin birinci fıkrası hükümleri gereğince sözleşme yapmak amacıyla ilgili alan meslek birliklerine başvuruda bulunan ve bu başvuruyu Bakanlığa bildiren yayın kuruluşları eser ve/veya fonogramları yayınlarında kullanmaya devam edebilirler. Anlaşmazlıkların çözümlenmesine yönelik prosedürün sonuçlanmasıyla tespit edilen ödemeler, hak sahiplerine, bu süreçte eser ve/veya fonogramları kullanmış olan yayın kuruluşları tarafından sözleşme görüşmelerinin başlatıldığı yılın 1 Ocak tarihinden geçerli olacak şekilde ve yasal faiziyle birlikte yapılır. Söz konusu meblağlar, 6 ncı maddede belirlenen paylaşım usullerine göre ilgili meslek birliklerine dağıtılmak üzere, Bakanlık gözetiminde meslek birlikleri adına açılacak özel hesaba yatırılır.

Alınan kararlar dahilinde öngörülen şekilde ödemeleri yapan yayın kuruluşları, kararların geçerli olduğu süre içinde başka herhangi bir izin almalarına gerek kalmaksızın eserleri kararlarda belirlenen koşullara uygun olarak kullanabilirler. Tarafların, eserlerin, jenerik, reklam cıngılı ve kısa tespit niteliğindeki özel kullanımlarına ilişkin kararlaştırılmaları hükümler saklıdır.

Eserlerin ve fonogramların üretildiği alanda faaliyet gösteren meslek birlikleri ile ulusal, bölgesel ve yerel düzeyde yayın yapan yayın kuruluşları için bu kararlar model sözleşme niteliği taşır.

Uygulamaya İlişkin Ortak İşlemler İle Yönetmeliğe Aykırılık Halinde Uygulanacak Hükümler

Madde 8 — Bu Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerinde öngörülen prosedür, Yönetmeliğin yürürlüğe girmesinden önce ortaya çıkan anlaşmazlıklar için de uygulanır. Bununla birlikte, 6 ncı madde çerçevesinde yayın kuruluşlarınca yerine getirilmesi gereken başvuru ve bildirim zorunluluğu bu Yönetmeliğin yürürlüğe girdiği tarihten itibaren geçerlidir.

Eser ve/veya fonogramları yayınlarında kullanan yayın kuruluşları Bakanlığa; kullanımlarının bu Yönetmelik hükümlerinin uygulanması neticesinde gerçekleştiğini gösterir bir bildirimde bulunarak Bakanlıkça tanzim edilecek bir belge alırlar.

Bu Yönetmeliğin 6 ve 7 nci maddelerinde belirtilen prosedürün uygulanması neticesinde yapılan sözleşmeler veya alınan kararlar doğrultusunda tespit edilen ödemeleri yapmayan veya iyi niyet kurallarına aykırı olarak bu prosedürü uygulamayıp 5846 sayılı Kanun kapsamında korunan eserleri kullanmaya devam eden yayın kuruluşları hakkında, 3984 sayılı Radyo ve Televizyonların Kuruluş ve Yayınları Hakkında Kanununun 33 üncü maddesi hükümleri gereğince işlem yapılır.

Kamu yararı gözetilerek eserlerin topluma iletilmesinde süreklilik sağlamak maksadıyla anlaşmazlıkların çözümlenmesine yönelik olarak bu Yönetmeliğin 7 nci maddesi ile düzenlenen prosedüre uymayan meslek birlikleri hakkında, Fikir ve Sanat Eseri Sahipleri ile Komşu Hak Sahipleri Meslek Birlikleri ve Federasyonları Hakkında Tüzüğün 72 nci maddesi hükümleri gereğince işlem yapılır.

Yürürlük

Madde 9 — Bu Yönetmelik yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

Yürütme

Madde 10 — Bu Yönetmelik hükümlerini Kültür Bakanı yürütür.